

RIKSDAGENS SVAR 61/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om fartygstrafikservice

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om fartygstrafikservice (RP 33/2005 rd).

Beredning i utskott

Kommunikationsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (KoUB 11/2005 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag om fartygstrafikservice

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att öka fartygstrafikens säkerhet och förbättra dess effektivitet samt att förebygga miljöolägenheter som fartygstrafiken medför.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *fartygstrafikservice* (*Vessel Traffic Service, VTS*) sådan övervakning och ledning av fartygstrafiken som har beredskap att samverka med trafiken och reagera på föränderliga trafiksituationer,

2) *behörig myndighet* kommunikationsministeriet,

3) *beslut om inrättande* ett beslut genom vilket den behöriga myndigheten inrättar fartygstrafikservice på ett visst område,

4) *VTS-myndighet* den enhet vid Sjöfartsverket som upprätthåller fartygstrafikservicen,

5) *VTS-område* ett område som genom ett beslut om inrättande har fastställts som VTS-område och på vilket upprätthålls fartygstrafikservice; ett VTS-område kan delas in i delområden eller sektorer,

6) *VTS-central* en central där VTS-myndigheten upprätthåller fartygstrafikservice,

7) *VTS-operatör* en person som i en VTS-central utför uppgifter hörande till fartygstrafikservicen och som har den behörighet som krävs för uppgiften,

8) *VTS-ruttplan* en rutt på VTS-området som VTS-operatören och fartygets befälhavare har kommit överens om,

9) *VTS-lägesbild* den lägesbild som VTS-centralen upprätthåller över fartygen inom VTS-området och deras rörelser samt över övriga faktorer som inverkar på trafiken, samt

10) *trafiksepareringssystem* varje sådant system bestående av en eller flera rutter eller trafiksepareringsåtgärder som syftar till att minska olycksriskerna; systemet kan omfatta trafikregleringssystem, dubbelriktade farleder, rekommenderade leder, förbudsområden, kusttrafikzoner, omfartsleder, varningsområden och djupleder.

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på fartygstrafikservice som upprätthålls på finskt vattenområde samt på den arrenderade delen av Saima kanal och på tillfällig ledning av fartygstrafiken i special-situationer.

I lagen ingår också bestämmelser om övervakning av trafik som omfattas av trafiksepareringssystem och obligatoriska fartygsrapporteringssystem utanför finskt vattenområde i anknytning till VTS-myndighetens VTS-område.

Utan hinder av vad som i denna lag föreskrivs om upprätthållande av fartygstrafikservice får även hamninnehavarna bedriva övervakning och ledning av fartygstrafiken på hamnområdet.

2 kap.

Fartygstrafikservice

4 §

Fartygstrafikservice och språk

Fartygstrafikservice ges i form av rapporter, navigationsassistans och fartygstrafikreglering.

Fartygstrafikservice tillhandahålls enligt behov på finska, svenska eller engelska.

5 §

Rapporter

Rapporter ges till ett fartyg då det anmäler sig, vid bestämda tidpunkter, vid behov eller när fartyget ber om dem.

I rapporterna ges fartygen information om

- 1) övriga fartyg på VTS-området,
- 2) förändringar i de ärenden som gäller VTS-området och trafiken på området och som fastställts i det beslut om inrättande som avses i 8 §,
- 3) väderleks- och isförhållanden samt vattenståndet,
- 4) lotsarnas och isbrytarnas verksamhet,
- 5) farledernas och säkerhetsanordningarnas skick och användbarhet,
- 6) kritiska lägen som hotar fartyget, samt
- 7) övriga omständigheter som inverkar på säkerheten i fartygstrafiken.

Väderleksrapporterna skall grunda sig på en väderleksrapport för sjöfarande från en behörig meteorologisk väderlekstjänst.

6 §

Navigationsassistans

Navigationsassistans ges ett identifierat fartyg på fartygets begäran eller om VTS-myndigheten anser det vara nödvändigt i situationer som är svåra för sjöfarten eller vid svåra väderleks- och isförhållanden. Navigationsassistansen är endast riktgivande och normativ.

Av VTS-myndighetens meddelande till fartyget skall framgå fartygets namn, tidpunkten då navigationsassistansen börjar och slutar samt vilket observationsinstrument navigationsassistansen grundar sig på. Dessutom skall VTS-operatören och fartygets befälhavare komma överens om på vilket sätt kommunikationen upprätthålls samt om VTS-ruttplanen på VTS-området.

Navigationsassistans kan ges i form av

- 1) uppgifter om fartygets kurs och hastighet,

2) uppgifter om fartygets position i förhållande till girpunkten enligt farledslinjen eller VTS-ruttplanen,

3) uppgifter om positionen för andra fartyg i fartygets närhet, om deras identifikationsuppgifter och avsikter, samt

4) varningar till ett visst fartyg.

7 §

Fartygstrafikreglering

Genom permanenta trafikarrangemang kan fartygstrafiken ledas för att undvika kritiska lägen och trängsel. För fartygstrafikregleringen kan på VTS-området fastställas

- 1) mötesförbud och mötesplats,
- 2) förbud att passera och passeringsplats,
- 3) tillstånd att avgå från hamn eller ankarplats och tillstånd att anlöpa ett VTS-område,
- 4) tilldelningen av utrymme för trafiken med avseende på tid eller avstånd,
- 5) en obligatorisk rutt inom VTS-området för fartyg som transporterar farlig eller miljöförorenande last och för specialtransporter, samt
- 6) förbud att kasta ankar och ankarplats.

3 kap.

Inrättande av fartygstrafikservice

8 §

Beslut om inrättande

Den behöriga myndigheten inrättar fartygstrafikservice på ett visst område. Innan fartygstrafikservice inrättas skall den behöriga myndigheten utreda behovet av den. I detta syfte skall utredas

1) fartygstrafikservice sådana verkningar som främjar säkerheten och effektiviteten samt samarbetet mellan myndigheter och övriga tjänster i anslutning till fartygstrafiken inom området, samt

2) trafiksepareringssystem, hastighetsbegränsningar och övriga faktorer som styr eller begränsar trafiken på området.

I beslutet om inrättande skall fastställas

1) den VTS-myndighet som upprätthåller fartygstrafikservice,

2) samarbetsavtalet, om fartygstrafikservice upprätthålls i samarbete med andra myndigheter eller hamninnehavare, enligt vad som bestäms i 16 §,

3) den fartygstrafikservice som skall tillhandahållas och i vilken utsträckning den skall tillhandahållas,

4) VTS-området samt obligatoriska fartygsrapporteringspunkter och rutter,

5) VTS-myndighetens minimiantal anställda och personalens behörighet,

6) VTS-myndighetens verksamhetsmetoder och verksamhetstider,

7) VTS-centralens läge samt VTS-centralens och VTS-områdets tekniska system, samt

8) vilka närmare föreskrifter om fartygsrapporteringen som fartygstrafikservice förutsätter och vilka radiokanaler som används.

Den behöriga myndigheten kan fastställa olika fartygstrafiktjänster för sektorerna och delområdena inom ett VTS-område.

9 §

Ändring eller återkallande av beslut om inrättande

Den behöriga myndigheten kan på framställning av VTS-myndigheten ändra ett beslut om inrättande eller återkalla det.

Den behöriga myndigheten kan dessutom ändra beslutet om inrättande eller återkalla det, om fartygstrafikservice inte upprätthålls i enlighet med beslutet om inrättande.

10 §

Information om beslut om inrättande samt om ändring eller återkallande av beslutet

VTS-myndigheten skall i nationella och internationella VTS-publikationer informera om beslut om att inrätta fartygstrafikservice samt om ändring eller återkallande av beslutet.

4 kap.

Personalens behörighet

11 §

Behörighet för VTS-operatörer och arbetsplatsutbildning

VTS-operatörer skall ha sådan behörighet att de kan sköta fartygstrafikservice på ett säkert och effektivt sätt.

Den som har ett giltigt, av Sjöfartsverket beviljat behörighetsintyg för VTS-operatörer och som har genomgått arbetsplatsutbildning för VTS-operatörer får vara VTS-operatör. VTS-myndigheten gör i behörighetsintyget en anteckning om genomgången arbetsplatsutbildning.

Sjöfartsverket fastställer en utbildningsplan för arbetsplatsutbildningen som skall innehålla en beskrivning av den utbildningshelhet som ges samt definitioner på de kunskaper och färdigheter ämnesområdesvis som förutsätts hos en person som genomgått en utbildningsperiod med godkänt resultat.

Angående arbetsplatsutbildning och arbetsplatsutbildningsplan för VTS-operatörer bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

12 §

Behörighetsintyg för VTS-operatörer

För att behörighetsintyg för VTS-operatörer skall kunna beviljas förutsätts att sökanden har genomgått grundutbildningen för VTS-operatörer med godkänt resultat och att han eller hon i nödvändig utsträckning behärskar finska, svenska och engelska. Om behörighetsintyget ger rätt att tillhandahålla service som avses i 6 eller 7 §, förutsätts dessutom att sökanden har avlagt vaktstyrmansexamen och erhållit vaktstyrmansbrev.

Sjöfartsverket antecknar i ett behörighetsintyg den fartygstrafikservice som innehavaren av behörighetsintyget är berättigad att tillhandahålla.

I fråga om grundutbildning och erforderliga språkkunskaper för VTS-operatörer bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

13 §

Behörighet för VTS-chefer

VTS-chefer skall ha sådan behörighet att de kan leda fartygstrafikservice på ett säkert och effektivt sätt.

Den som har ett giltigt, av Sjöfartsverket beviljat behörighetsintyg för VTS-operatörer, har genomgått grundutbildningen för VTS-chefer och i nödvändig utsträckning behärskar finska, svenska och engelska får vara VTS-chef. Sjöfartsverket gör i behörighetsintyget en anteckning om grundutbildning som genomgåts med godkänt resultat.

Angående grundutbildning och erforderliga språkkunskaper för VTS-chefer bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

14 §

Giltighet för och förnyande av behörighetsintyg för VTS-operatörer

Behörighetsintyg för VTS-operatörer beviljas för viss tid, högst fem år, och kan förnyas på ansökan.

För att behörighetsintyg skall kunna förnyas förutsätts att sökanden visar att han eller hon har bibehållit sin yrkesskicklighet och genomgått kompletterande yrkesutbildning för VTS-operatörer med godkänt resultat.

VTS-myndigheten skall varje år göra en utvärdering av behörigheten och kunnandet och anteckna detta i behörighetsintyget. Om en person oavbrutet är borta mer än 12 månader från sitt arbete, för vilket han eller hon har erhållit en anteckning om godkännande, skall personen i fråga innan han eller hon börjar arbeta på nytt genomgå en arbetsplatsutbildningsperiod med godkänt resultat.

I fråga om utvärdering av behörigheten och kunnandet i anknytning till förnyandet av behörighetsintyget, arbetsplatsutbildning samt kompletterande yrkesutbildning föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet.

15 §

Återkallande av behörighetsintyg för VTS-operatör

Sjöfartsverket skall återkalla behörighetsintyget för en VTS-operatör, om han eller hon inte längre i fråga om kunskaper och färdigheter uppfyller kraven för erhållande av behörighetsintyg.

Sjöfartsverket kan, efter att ha undersökt saken, återkalla ett behörighetsintyg, om

1) den som innehar behörighetsintyget upprepade gånger bryter mot denna lag eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, eller

2) innehavaren av behörighetsintyget har varit berusad vid skötseln av sina uppgifter.

Innan beslut om återkallande av behörighetsintyg fattas skall den person som saken gäller höras.

I de fall som avses i 1 och 2 mom. kan Sjöfartsverket ålägga innehavaren av behörighetsintyget att genast tillställa myndigheten sitt behörighetsintyg.

Om behörighetsintyget inte återkallas permanent, skall i beslutet anges den tid under vilken behörighetsintyg inte ges. Tiden räknas från det att personen i fråga har delgivits beslutet eller senast från det att behörighetsintyget upphör att gälla.

5 kap.

VTS-myndighetens behörighet och skyldigheter

16 §

Upprätthållande av fartygstrafikservice

VTS-myndigheten skall upprätthålla fartygstrafikservice inom sitt VTS-område i enlighet med bestämmelserna i denna lag och bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt i enlighet med det beslut om inrättande som avses i 8 § och dessutom övervaka och leda fartygstrafiken utifrån den lägesbild som upprätthålls vid VTS-centralen. VTS-myndigheten skall försäkra sig

om att servicenivån på dess VTS-område är tillräcklig i förhållande till trafiken.

VTS-myndigheten kan med stöd av ett samarbetsavtal upprätthålla fartygstrafikservice i samarbete med andra myndigheter eller hamninnehavare. VTS-myndigheten ansvarar även i detta fall för upprätthållandet av fartygstrafikservice.

På VTS-operatören tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

VTS-myndigheten skall registrera lägesbilden av VTS-området och den därtill hörande VHF-radiotrafiken. Dessa upptagningar skall förvaras i 30 dygn. I fråga om upptagningarnas offentlighet gäller lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

17 §

Tillfällig ledning av fartygstrafiken i speciellsituationer

VTS-myndigheten kan vid behov till följd av avvikande väderleks- och isförhållanden eller vattenstånd eller på grund av en specialtransport eller sjöräddningsaktion på VTS-området eller någon annan omständighet som begränsar eller äventyrar trafiken temporärt beordra

1) att ett vattenområde, en farled eller en del av en farled skall stängas,

2) att fartyg skall dirigeras till en ankarplats eller återvända till kaj, samt

3) hastighetsbegränsningar inom ett vattenområde eller en farled.

Information om åtgärderna skall omedelbart ges fartyg som befinner sig inom VTS-området eller är på väg dit samt den hamninnehavare som saken gäller.

18 §

VTS-myndighetens anmälnings- och rapporteringsskyldigheter

VTS-myndigheten skall till vederbörande sjöfarts-, sjöräddnings-, miljö-, territorialövervaknings-, polis- eller tullmyndighet samt vederbörande hamninnehavare rapportera om alla såda-

na väsentliga omständigheter som har samband med ett visst fartygs eller de på fartyget ombordvarandes säkerhet, sjöräddningen, miljöskyddet eller territorialövervakningen eller tullkontrollen och som myndigheten har observerat eller som har anmälts till myndigheten.

VTS-myndigheten skall tillställa de behöriga VTS-myndigheterna i de medlemsstater i Europeiska unionen som ligger intill fartygets planerade rutt väsentliga uppgifter om sådana fartyg som anses medföra fara för sjöfarten eller utgöra hot mot sjöfartens eller människors säkerhet eller miljö.

Närmare bestämmelser om VTS-myndighetens anmälnings- och rapporteringsskyldigheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

VTS-myndighetens drifthandbok

VTS-myndigheten skall föra en drifthandbok i vilken anges de uppgifter och åtgärder som anknyter till upprätthållandet av VTS-centralens verksamhet och tekniska system samt beredskapen för upprätthållandet av fartygstrafikservicen i undantagssituationer.

20 §

Övervakning på internationella havsområden

VTS-myndigheten skall övervaka att trafiksepareringssystemen och de obligatoriska fartygsrapporteringssystemen på internationella havsområden i anknytning till myndighetens VTS-område iakttas.

6 kap.

Skyldigheter som gäller fartyg och befälhavare

21 §

Deltagande i fartygstrafikservice

Fartyg vars största längd är minst 24 meter är skyldiga att delta i fartygstrafikservicen genom

att anmäla sig till VTS-myndigheten på det sätt som anges i det beslut om inrättande som avses i 8 §, genom att lyssna på de VHF-radiokanaler som används inom VTS-området samt genom att iakttä de bestämmelser som gäller trafiken på VTS-området och de föreskrifter som fastställts i beslutet om inrättande.

Försvarsmaktens och gränsbevakningsväsendets fartyg kan anmäla sig till VTS-myndigheten på det sätt som särskilt överenskomms med denna.

VTS-myndigheten kan i enskilda fall till följd av väderleks- eller isförhållandena eller av andra sjösäkerhetsskäl bestämma att även andra fartyg skall delta i fartygstrafikservicen.

VTS-myndigheten kan i enskilda fall, om anmälan är uppenbart onödig eller oskäligt svår att göra, befria fartyget från anmälningskyldigheten förutsatt att fartygssäkerheten inte äventyras och att fartyget använder ett fungerande automatiskt identifieringssystem för fartyg (AIS).

22 §

Fartygsbefälhavarens ansvar och anmälningskyldighet

Befälhavaren ansvarar för manövreringen av fartyget då det deltar i fartygstrafikservicen.

Kan befälhavaren av något tvingande skäl som anknyter till fartygets säkerhet inte delta i fartygstrafikservicen på det sätt som anges i 21 § eller kan befälhavaren inte iakttä de föreskrifter som utfärdats med stöd av 17 § i syfte att tillfälligt leda fartygstrafiken, skall befälhavaren omedelbart underrätta VTS-myndigheten om detta samt på begäran av VTS-myndigheten lämna in en separat skriftlig utredning i ärendet.

Fartygets befälhavare skall underrätta redaren om alla sådana väsentliga åtgärder enligt 17 § som gäller fartyget.

23 §

Anmälan om kritiska lägen och olyckor till sjöss

Befälhavaren skall underrätta VTS-myndigheten om följande händelser på VTS-området eller i dess närhet:

1) varje kritiskt läge eller olycka som påverkar fartygets säkerhet, såsom kollision, grundstötning, skada, driftsstörning eller maskinfel, läckage eller förskjutning av lasten samt alla typer av skrovsador eller svagheter i strukturen,

2) varje kritiskt läge eller olycka som äventyrar sjösäkerheten, såsom störningar som kan påverka fartygets manöverförmåga eller sjövärdighet samt varje fel som påverkar framdrivningsmaskinerier, styrinrättningen, generatorer eller navigations- eller kommunikationsutrustning,

3) varje situation som kan leda till förorening av farvatten eller stränder, såsom utsläpp eller risk för utsläpp av förorenande ämnen i vattnet, samt

4) alla till sjöss kringdrivande föroreningsbälten, containrar eller förpackningar.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om innehållet i de anmälningar som avses i 1 mom.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

24 §

Handräckning

VTS-myndigheten har rätt att få handräckning av försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet, miljö-, tull- och polismyndigheterna, räddningsväsendet och befälhavarna på statsfartyg.

25 §

Godkännande av utbildningsprogram

Sjöfartsverket godkänner utbildningsprogrammen för uppgifter inom fartygstrafikservice. Ett utbildningsprogram skall omfatta åtminstone fartygstrafikservicens grunder, kom-

munikation, de bestämmelser och föreskrifter som skall tillämpas i uppgifterna samt hantering av undantagssituationer.

26 §

VTS-behörighetsregister

Sjöfartsverket för ett personregister (*VTS-behörighetsregister*) som utnyttjas i övervakningen av behörigheten hos VTS-operatörer och VTS-chefer samt i den uppföljning av serviceuppgifterna som hänför sig till övervakningen.

I VTS-behörighetsregistret får som basuppgifter införas följande uppgifter om innehavare av behörighetsintyg för VTS-operatörer och VTS-chefer:

1) namn och födelsedatum, samt

2) som övriga uppgifter adressuppgifter och andra kontaktuppgifter.

I VTS-behörighetsregistret får förutom basuppgifterna även införas för registrets användningsändamål nödvändiga uppgifter om

1) beviljade behörighetsintyg,

2) fartygstrafikservice som innehavaren av ett behörighetsintyg är berättigad att tillhandahålla,

3) genomgången arbetsplatsutbildning,

4) anteckningar om godkännande,

5) tjänstgöring vid VTS-centraler,

6) genomgången kompletterande yrkesutbildning för VTS-operatörer, samt

7) återkallande av behörighetsintyg.

Personuppgifterna avförs ur registret tio år efter utgången av det år då personens behörighetsintyg upphörde att gälla.

Till den som antecknats i VTS-behörighetsregistret får sådana uppgifter ur registret utlämnas som gäller personen i fråga. I övrigt får uppgifter utlämnas endast till den behöriga myndigheten, VTS-myndigheten och den som med stöd av ett samarbetsavtal som avses i 8 § 2 mom. 2 punkten och 16 § 2 mom. upprätthåller fartygstrafikservice i samarbete med VTS-myndigheten.

På behandlingen av de personuppgifter som införts i VTS-behörighetsregistret tillämpas i övrigt bestämmelserna i personuppgiftslagen (523/1999).

27 §

Förteckning över läroanstalter

Sjöfartsverket för en förteckning över de läroanstalter som ger grundutbildning för VTS-operatörer och VTS-chefer.

28 §

Tillsyn

Den högsta tillsynen över verkställigheten och efterlevnaden av denna lag ankommer på kommunikationsministeriet.

Sjöfartsverket övervakar iakttagandet av denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Om ett fartyg inte iakttar bestämmelserna i denna lag eller bestämmelserna i internationella avtal eller beslut av Internationella sjöfartsorganisationen (IMO), skall Sjöfartsverket anmäla detta till fartygets flaggstat, om brottet mot bestämmelserna är klart och allvarligt.

29 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot de order som VTS-myndigheten gett med stöd av 17 § 1 mom., mot bestämmelserna i 21 § eller mot de föreskrifter som fastställts i det beslut om inrättande som avses i 8 § eller försummar anmälningsskyldigheten enligt 22 eller 23 § skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fartygstrafikserviceförseelse* dömas till böter.

30 §

Domstol

I ärenden som skall behandlas enligt 17 och 21—23 § i denna lag bestäms den behöriga domstolen enligt 21 kap. i sjölagen (674/1994).

31 §

Ändringssökande

I förvaltningsbeslut som den behöriga myndigheten, VTS-myndigheten eller Sjöfartsverket har fattat med stöd av denna lag söks ändring genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslutet skall iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

8 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

32 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs 14 § i sjötrafiklagen av den 20 juni 1996 (463/1996) samt sjöfartsstyrelsens beslut av den 14 april 1997 om trafikinformationssystem (VTS).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

33 §

Övergångsbestämmelser

Då denna lag träder i kraft skall i fråga om den fartygstrafikservice som är i bruk ansökas om ett sådant beslut om inrättande som avses i 8 § inom sex månader från lagens ikraftträdande.

En VTS-operatör och en VTS-chef skall ha den behörighet som avses i 11 eller 13 § den 1 juli 2007. Av en VTS-operatör eller en VTS-chef som innehar en tjänst eller befattning då denna lag träder i kraft krävs inte vaktstyrmansexamen och mottaget vaktstyrmansbrev.

Helsingfors den 31 maj 2005
